

Nr 206.

Av herr **Johnsson** i Stockholm, om åtgärder till förebyggande eller botande av de skador, som skilsmässorna förorsaka samhället och enskilda.

Äktenskapsskillnadernas antal har ökat i en omfattning, som måste påkalla uppmärksamhet. Från att under tioårsperioden 1911—1920 ha utgjort i medeltal 910 årligen, utgjorde de under femårsperioden 1941—1945 4 876, och under år 1947 var summan uppe i 7 032. Av i Statistisk årsbok redovisade siffror framgår, att de väsentligaste orsakerna voro de, som kunna rubriceras som »söndring», innefattande slöseri, dryckenskap, våldsamt sinnelag eller stridighet i lynne och tänkesätt. Anmärkningsvärt är, att medan andra orsaker till äktenskapsupplösning följt en något så när konstant kurva, har orsaken äktenskapsbrott skjutit hastigt i höjden från i medeltal 80 under femårsperioden 1936—1940 till 372 under 1941—1945 och till 553 under år 1947. I verkligheten torde väl denna skilsmäsoorsak föreligga, ehuru oredovisad, i ett stort antal av de övriga fallen.

Av intresse är också fördelningen av skilsmässorna på olika län. Lägst är promilletalet för Kronobergs och Jönköpings samt Västerbottens län — som bekant orter, där inflytelserna från förra århundradets starka väckelse-rörelser ännu dröja kvar.

De över 7 000 äktenskapsskillnaderna under år 1947 beröra alltså minst 14 000 personers och i de fall, där barn finnas i äktenskapet, jämväl dessas personliga öde på ett synnerligen ingripande sätt. Tillsammans måste det röra sig om 25 000 personer, som på detta sätt under bara ett år kastas ut i personliga och sociala konflikter av allvarligaste slag.

Det är angeläget, att samhället ägnar denna fråga en ingående prövning. De moraliska problem, som väl ligga särskilt blottade i denna fråga, kunna knappast lösas genom statliga åtgärder. Så mycket angelägnare är det då, att de sociala orsakerna uppspåras och så vitt möjligt undanröjas. I hur hög grad medverka t. ex. ett ogynnsamt skattesystem, för tränga bostäder, ena parterns sjuklighet och arbetslöshet till skilsmässorna? Att resa skrankor för människors kärleksliv är väl utsiktslöst, men äktenskapet är ju icke enbart en angelägenhet mellan två människor utan i hög grad en samhällsfråga. Samhället har redan gjort sin rätt gällande på detta område genom att stipulera vissa hinder för äktenskaps ingående: nära släktskap, sinnessjukdom, sinnesslöhet och könssjukdom i smittosamt skede. Det får väl anses som ett intresse av den mest djupgående art både för samhället

och dem som närmast skulle beröras därav, att äktenskap, som efter all erfarenhet att döma måste bli olyckliga och därför förr eller senare gå till skilsmässa, förhindras att komma till stånd. Vore det ett för stort ingrepp i den personliga friheten, om bland äktenskapshindren upptoges t. ex. hemfallenhet åt spritmissbruk, grav psykopati, sadism eller uppenbar oförmåga att taga hand om ekonomi, hem och barn? För att erhålla körkort för bil eller motorcykel måste den enskilde underkasta sig ingående läkarundersökning och undervisning, men för två parter ingående av en förbindelse med de mest vittgående konsekvenser för eget, omgivningens och efterkommandes liv kräves ingenting.

På något sätt måste samhället börja söka lösa de problem, som ligga inneslutna i vad som ofta kallats äktenskapets kris. En allmän översyn av äktenskapslagstiftningen, särskilt ur här berörd synpunkt, synes vara tränande.

Under återopande av det sagda får jag därför anhålla,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning om på vad sätt de skador, som skilsmässorna förorsaka samhället och enskilda, kunna i möjligaste mån förebyggas eller botas.

Stockholm den 22 januari 1949.

Joh. W. Johnsson
i Stockholm.